List 52.

NOVICE

Tečaj XLIV.

gospodarske, obrtniške in národne.

zhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 29. decembra 1886.

Obseg: Nekatere misli o trtni uši. — Hlev. — Karbolinej. — Gospodarske izkušnje. — Trgovinska in obrtna zbornica — Zemlje- in narodopisni obrazi. — Iz deželnega zbora. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Nekatere misli o trtni uši.

Pod tem naslovom piše M. Hržič iz Klosterneuburga v zagrebški „Gospodarski list“ zanimive črtice, iz katerih sledeče posnamemo: Dolgo se uže nisem oglasil o tej zadevi v javnom življenji, a sedaj se moram, li hočem — ali ne; kajti pričeli so o tem pisati toliko po naših političnih in gospodarskih listih, in sicer pro in contra, da se človeku, ki se je posvetil stvari s dušo in telesom, kar koža ježí nad tako preslobodnimi idejami. Ne maram razpravljati cele reči v pojedinih člankih, ampak oziral se bodem naj najvažnejše dele celega vprašanja o trtni uši, in sicer z namenom, da spravim vse one na pravi pot, ki še napačno sodijo o stanji trtne uši in o naših vinogradih.

Ne rekel bi nič, ko bi bilo vprašanje o trtni uši začasno, to je, od danes do jutri; to vprašanje je sedaj postalo trajno za našo vinarstvo. To vprašanje ni malenkostno, ampak važno v vsacem oziru, najbolj pa za našega kmeta.

V današnji kritični dobi vinarstva veliko delajo in žrtvujejo gledé trtne uši, da bi vinarstvu zagotovili prihodnost, kajti vinarstvo propada z malimi izjemami po celi Evropi. To, kar danes rabijo proti trtni uši, ni ničevo, ampak je izkušnja ne le od 15 do 20 let, to je, ker se je udomačila trtna uš pri nas, ampak današnja delavnost v tem obziru temeljuje na poskusih, koje so priredili Amerikanci več kakor pred 30 leti, ko še niti niso znali (?) za trtno uš.

Umni vincarji cele Evrope zavzimajo dvojna stališča v boji proti trtni uši, eni zagovarjajo kulturalno postopanje, drugi pa ameriško trto kot podlago naši trti.

Kaj je bolje, o tem naj nas poučijo naslednji poskusi:

Kulturalno postopanje proti trtni uši izkazalo se je dobro le v vinogradih z dobro lego, ki imajo dobra tla, to je, v vinogradih veleposestnika, nasprotno je pa to postopanje nevspešno in nepriporočljivo v slabših in strmih vinogradih, posebno v kmečkih, kateri dajejo ceno vino. Na kratko rečeno, kulturalno postopanje vedno bolj popuščajo in bodo popolno popustili, hvalijo pa ameriško trto kot podlago naši domači, kajti v tem imajo najboljše izkušnje Amerikanci uže 30 let, Francozi pa 15 let.

Da v resnici vspeva vrlo dobro naša trta cepljena na ameriško, t. j., ako jo prav cepimo, svedočijo nam najnovejše vesti iz Francoskega, nič manj pa povoljni resultati, katere sem sam videl v Klosterneuburgu.

O poskusih v Klosterneuburgu naj objavim sledeče: Trtnica, v kateri so poskusi izvedeni, razdeljena je na dva dela. Na prvem delu so izvršeni poskusi različnega načina cepljenja na ukoreničene trte, na drugem delu trtnice pa ravno tako na ključe (rezanice) s kalusom. Drugi način se je bolje spodnesel, ker se vse tisto v enem letu doseže kot tam v dveh. *)

Tu sledi naj nekaj poskusov: Na prvem delu trtnice cepljena je domača trta na ameriško „Riparia sauvage“ in sicer z nakladom. Cepili so z nasadom in prijelo se je 90%, najkrajše mladike so dolge 35 cm., najdaljše pa 165 cm. Ravno tacega cepljenja s sedlanjem prijelo se je 40% in po Champinovi metodi pa 70%. Cepljenja ravno tam, pa po angleškem načinu, prijelo se je 90%, mladike so pa bile do 175 cm. dolge.

Na drugem delu cepljen je rudeči veltlinec na „Ripario sauvage“, ki je imela kalus. Prijelo se je 40%, mladike merijo pa 10 do 100 cm. Steinschillerja ravno na to trto cepljenega prijelo se je 60%, mladike merijo pa 40 do 90 cm. Laškega rizlinga prijelo se je 80%, mladike so pa 30—110 cm. dolge.

Dvoletni cepovi zrastli so letos do 235 cm. dolgosti.

Toraj vidimo, da vsi poskusi prav izvrstno vspevajo, posebno zanimivo je pa to, da je polkovnik Ludwig pridelal v svojem novozasajenem vinogradu, koder so vse trte cepljene na ameriške, od 25 trt skoraj en hektoliter vina. Vse to je dokaz, da naša trta cepljena na ameriško, prav dobro vspeva in to v najbolj okuženem vinogradu.

Hlev.

Stanovanje govedom je hlev, kjer posebno dojne krave in pitavna živina veči del svojega časa prebije. Tudi teleta za pleme in mlada goveda in vozna živina stoji mnogo časa v hlevih. Zato je nujno treba, da je

*) Ta način cepljenja popisali smo uže v tem listu.

hlev dovoljno prostoren, primerno visok ter preskrbljen s prikladnimi jaslimi, rimami itd.

Zastran prostornosti hleva dajo se povprek sledeče povedati: za doraščeno goved srednje plohe mora biti prostor v hlevu 130—170 centimetrov širok, za 1—2-letno goved 1 meter; dolg pa z jaslimi vred $2^1/_2$ do $3^1/_2$ metra; prostor za govedo ali hodnik bodi $1^1/_2$ do 2 metra širok; po tem takem ima celi hlev meriti od hodnika do jaselj, to pa s hodnikom in jaslimi vred, 4 do $5^1/_2$ metra. Ves takšni hlev pa za dve vrsti goved z glavami proti steni obrnenih mora biti 8 do 10 metrov dolg. Še večji mora biti, če goved z glavami druga proti drugi stoji. — Tukaj treba 1 meter za hodnik med jaslimi in za dva hodnika kraj stene po 1 meter, tako da mora biti celi hlev dolg 10 do 11 metrov. Na dalje mora hlev biti primerno visok, da zrak laglje čist, ostaja in nezdravi plini odhajajo, navadno $3^1/_2$ do 4 metre. Jasli naj bodo $^1/_2$ do $^2/_3$ metra nad tlami — za teleta se ve malo nižje. Ako treba rime ali „lojtre“ pritrditi, spustijo se 30 do 40 centimetrov visoko nad jaslimi. Tla morajo od jasel do hodnika biti nagnjene za 24 do 30 centimetrov, gnojnični žleb naj visi pri vsakih 16 centimetrih za 4 centimetre.

Vhod ali dveri v hlev so najbolje $2^1/_2$ metra visoke in $1^3/_4$ do 2 metra široke. Kjer puščajo mladi živinici prosto po hlevu hoditi, računijo na tele 7 do 8, na pol leta staro goved po 10 kvadratnih metrov prostora.

V velikih gospodarstvih in dobrih hlevih je prostor za posamezne vrste živinčet lepo razpredeljen. Za dober hlev potreben je hodnik, na kateri se gnoj izpod živinčet kida in potem na gnojišče odpravlja. Ta hodnik bodi dovoljno širok, da hlapci in dekle z molznimi latvicami in golidami ložje sem in tje hodijo, gnoj kidajo, živino napajat, napregat, na pašo ali k biku gonijo. Na vsak kraj hodnika se priredi gnojničen žleb, hodnik sam pa mora malo globljeje biti spuščen, da se na njem vse ložje opravlja, gnojnične žlebe moramo večkrat dobro sesnažiti. Godi se to, kedar gnoj kidamo: žleba pokrijeta se z deskami, po njih se izkidani gnoj potisne iz hleva venkaj, potem se v žleba vode nalije in z brezovico posnažita.

Zraven hleva morajo biti še primerni prostori za krmo, parme, skednji. Krme ne gre nad hlev na pod metati, če ni hlev obokan; še manj pa v hlevu samem hranjevati, kajti krma se navzame hlevnih sopuhov in je zdravju škodljiva. Kdor je vsakako prisiljen, v hlevu nekaj krme naložiti, ta jo naj malo pred polaganjem zreže.

Hlev mora biti toliko svetel, da se zamore vse prav videti, kar se v njem godi. V to svrho morajo v stenah okna biti. Okna naj se priredijo srednje visoko in nikoli ravno pred glavami goved, a najmanje 40 do 60 centimetrov nad glavami. Široka naj bodo kakih 30 centimetrov in 20 centimetrov visoka. Zelene šipe so bolje od belih, ker svetlobo milejo delajo. Dobro storimo, če jih tako napraviti damo, da se lahko zapirajo in odpirajo. Zunaj morajo okna imeti lesene oboknice ali dverce, ki se trdno zaprejo, kedar slabo vreme to zahteva. Teleta naj stojijo v najbolj svetlih prostorih, kajti svetlobe jako potrebujejo, da veselo rastejo in dobro prospevajo.

Gnojnični žlebi zadi za govedi ne smejo biti preglobokí ali tako potegneni, da žival čez nje noge postavi, kedar od jasel nazaj stopi, tudi so preglobokí žlebi nevarni, ker se živina, kedar jo odvežemo in na prosti zrak spustimo, lahko spodtakne in onesreči.

Dno hlevovo je najbolje iz ilovice napraviti ter jo trdno steptati in stlačiti. Naj se potem lepo poravna, da bode gnojnica redno odtekala, a ne v jamah zastajala. Dno mora nekoliko proti gnojničnemu žlebu viseti, vendar ne preveč, kajti če preveč visi, pouzroči to kravi trud ali da tudi povrže.

Svetovati je, da hlev ni prevelik. Kdor ima veliko živine, stori bolje, če jo porazdeli na več hlevov ali vsaj predalov. Preveliki hlevi so po zimi radi mrzli in če nastane kužna bolezen, pobere nam vso živino, ker je nimamo kam hiro prezapreti. Hlev naj stoji na malo uzvišanem prostoru, da bode gnojišče nižje in se tje gnojnica lahko odcejala. Dveri so najbolje na južni strani, da ne piha krivec ali sever naravnost v hlev. Okna so lahko proti jugu in severu, da ni solnce celi dan v hlev oprto. Kjer pa dveri ne moremo na južni strani napraviti, naredimo jih na zapadni.

Dr. med. H. Klingau.

Karbolinej.

Lesu podeliti večjo trpežnost, da nam prehitro ne strohni, služi več pomočkov. Eden izmed najboljših je karbolinej ali voglenčič ter zaradi tega zasluži, da ga česteje rabijo. Nareja se iz karbolnega olja. Dobiti je v štacunah kot rujava, lehko tekoča tvarina, podobna znanim mazilnim barvilom ali firnežem. Močno diši po karbolni kislini. S karbolinejem pomazani les, zlasti če je trd, zadobi lepo temno-rujavo barvo, ki traja več let. V Nemčiji rabijo karbolinej jako pogosto; ž njim pomažejo plote, sohe, mostovže, gospodarske vozove, slemena; sploh ves les izpostavljen vplivanju vremena, mokrote, vlage. Zatorej sodi tudi za naše kraje, kjer toliko rado dežuje in mnogo snežuje in vreme pogosto menjava. Prepričan sem, da mi vsakdo pritrdi, kdor le enkrat s karbolinejem poskusi, in jaz mislim, da bodo ljudje čestokrat po njem segali. Pred katranovcem ima to prednost, da ga pred mazanjem ni treba greti, tudi se ne lušči, gre globljeje v les in se precej vsuši. Tudi ga je za četrti del manje potrebnega za mazanje, kakor katranovca.

Vrhu tega je še jako po ceni proti drugim mazilom. Kilo stane 22 krajc. ter je možno s to troho gladko lesno plat 30 □ metrov veliko še dobro pomazati. Vpliva tudi razkužljivo, pokonča merčesje zalege, kar je uže samo ob sebi velike vrednosti. Pristopi še posebna lastnost, vsled katere les varuje trohnobe. Sohe z njim namazane trajajo za polovico časa dalje, nego nepomazane. — Mislim, da bi tudi za vinogradno kolje sodil karbolinej, vendar lastnih izkušenj tukaj nimam, ker bivam še le eno leto na Štajerskem. Sicer sem letos vse svoje vinogradno kolje dal z njim pomazati spomladi ter jeseni našel zeló nepoškodovano. Slišim pa, da kolje dvakrat dalje ostane rabljivo, toda treba je kolju časa pustiti, da se karbolinej popolnem vsuši, sicer se je bati, da ne bi vino po njem duha dobilo. Na svoji grajščini na Českem dal sem vso leseno posodo s karbolinejem namazati ter doživel veselja, da vsakošna dvakrat dalje trpi, kakor nepomazana; posebno lepi videti so vozovi. Nikoli ni bilo treba popravila takošnega, da bi kaj strohnelega zalagati morali z novim.

Po nekod so karbolinej rabili vspešno proti žitnim žižkom, ker so pod z njim pomazali, pomagal je tudi zoper lesni volk, če so tla dobila kaj karbolineja vrelega, to pa na spodnji strani. Niso mi pa znane poskušnje z vinogradnim koljem, s karbolinejem pomazanim zoper trsno uš. Znano mi je vendar, da pomaz s karbolinejem odganja metulje, kebre, gosenice itd. Ta pomoček ne stane veliko. Alojz Assmann v Gradci, v Gosposki ulici št. 8, prodava karbolinej po 22 kr. kilo. Vsakdo lahko torej sam poskusi, sleherni otrok

more z njim mazati. Gledati je na to, da ga v sleherno poklino dobro vmažemo; rapave prostore treba je s čopičem tako dolgo gladiti, da les popije ves namazani karbolinej in ga ne more več. Koristi veliko v gospodarstvu in v nekaterih letih stroške stotero vrne. Ne smeli bi ga torej pogrešati v nobenem gospodarstvu.

„Gosp. Gl.“

Gospodarske izkušnje.

Duh po amonijaku (scalnici) v konjskih hlevih pregnati.

Neprijetni in nezdravi duh po amonijaku v konjskih hlevih in sploh hlevih zamoremo prav dobro odstraniti, če oblanice namočimo v žvepleni kislini ter jih potem na strop obesimo. Oblanice srkajo neprenehano amonijak in še le tedaj jih je z novimi nadomesiti, kedar je njih kisli duh skoraj popolnem izginil.

Kumin, dobro sredstvo proti napeti govedi.

Večkrat pustijo gospodarji svojo goved pasti po deteljši in zlasti rudeča, štajerska detelja je, katera provzroči napetico pri govedi. To neprijetno lastnost deteljiš odpravimo, ako med deteljo sejemo nekoliko kumina. Kuminovo zelišče je izvrstno sredstvo, da se zabrani napetica. Še celó mlada, strnična detelja postane popolnem varna, ako je vmes kumin posejan.

Sadje shranjevati v podzemeljskih jamah.

Neki kmetovalec zakopal je svoja jabelka, kakor poroča „Dresdener landw. Presse“, v zemljo, kakor krompir, le s tem razločkom, da jih je na vse strani, to je, zgor, spod in ob straneh pokril s suhim orehovim listjem, češ, da jih obvarje pred mišmi in črvi. Ko je spomladi jabelka iz zemlje vzel, bila so sveža, zdrava in sočna, kakor da so ravnokar bila obrana. Pri polaganji v zemljo ravnal je, se ve da, z največjo pozornostjo.

Odločevanje smetane s pomočjo sredobežne (centrifugalne) sile.

Po raznih poskusih odločiti smetano od mleka s pomočjo sredobežne sile posrečilo se je še le l. 1877. tovarnarju Lefeldt-u izumiti stroj, s katerim je mogoče tako odločevanje praktično izvesti. Načelna misel takemu stroju je ta, da se v posodo, koja se navpično okoli svoje osi suče, sveže mleko vlije, ter se posoda pusti potem hitro vrteti.

Vsled sredobežne sile loči se smetana od mleka. Med vrtenjem iznajde se od smetane ločeno mleko vsled svoje primerne, veče teže bliže obvoda posodinega, ložja smetana pa bliže osi; po prenehanem vrtenji se smetana ne zmeša zopet z mlekom, ampak stopi na vrh, ter jo je mogoče posneti. V novejšem času napravilo se je več vrst tacih strojev in jih tudi tako zboljšalo, da uže takoj iz stroja posebej ven teče smetana in posneto mleko.

Največe prednosti tega načina, mleko posnemati, so te, da je mogoče mleko takoj po molži posneti, vsled česar so izdelki popolnem sladki, toraj še za vsako porabo, in da je mlekarstvo s takimi stroji neodvisno od toplote in letnega časa.

Na drugi strani pa prouzroči nakup tacega stroja velike stroške, tem več, ker je potrebna za vrtenje „centrifiže“ ali „separatorja“, kakor se tak stroj za posnemanje mleka imenuje, parna sila.

Posnemanje mleka na imenovani način se splača le v prav velikih mlekarijah, ker najmanjši tak stroj, koji v eni uri do 300 litrov mleka posname, uže stane 400 gold.

Ruski lan.

Kmetovalci, kateri želijo dobiti **izvirno rusko (rigajsko) laneno seme**, naj se oglasijo za-nj pismeno ali ustmeno zadnji čas do Svečnice v pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

c) Drugi dopisi:

1. Vabilo lokalnega odbora za železnico Ljubljana-Kamnik k shodu.

2. Dopis c. kr. poštnega in brzojavnega ravnateljstva v Trstu z naznanilom, da se je v Kresnicah ustanovil poštni urad.

3. Dopis geografske družbe na Dunaji s pozdravom do zbornice kot njenega izrednega člana.

4. Dopis kranjskega deželnega odbora s prepisom note c. kr. deželne vlade gledé znižanja tarifov na južni železnici. Ta nota slove: „Slavni deželni odbor je naravnost do visokega trgovinskega ministerstva obrnjeni ulogi z dne 18. novembra 1885., št. 7682 ex 1884 stavil prošnjo, naj dela na to, da južna železnica zniža osebni tarif ter da naj za postaje v Kranjski ne določa neugodnejših tarifov za blago, nego veljajo za postaje v drugih deželah, kakor tudi, da sprejme glavno mesto Ljubljano v južno-severno-avstrijsko zvezni promet.

Gledé te zadeve je omenjeno visoko ministerstvo pozvedovalo in te pozvedbe so pokazale, da vsled notranje tarifne knjige južne železnice ne uživa nobena dežela prednosti, niti pri osebnem niti pri prometu z blagom, toraj se tako tudi specijelno za Kranjsko ne morejo napraviti. Kar se tiče sprejema mesta Ljubljane, eventualno drugih krajev v Kranjski v južno-severno-avstrijsko-ogerski zvezni tarif, se je omenilo, da se je ta tarif napravil za pospeševanje prometa čez Jadranska pristanišča in da toraj ni nepogojne potrebe, da bi se raztegnil tudi v promet po suhem, kar bi se moglo tem manj izvesti, ker so se začetkom v imenovan zvezni tarif vštete postaje Gorica, Tržič in Zagrado med tem izločile.

Gledé primer in tabel o tariflh za blago, katere je slavni deželni odbor v podporo svoje prošnje navel, se je pokazalo, da ne veljajo več ali pa morda v kratkem času izgubijo veljavo.

Sicer pa se je družbi južne železnice večkrat priporočalo, naj težnjam trgovinske in obrtne zbornice v Ljubljani in posamičnih interesentov, v kolikor je sploh možno, od slučaja do slučaja ugodi in imenovano železniško upraviteljstvo je gledé tega dalo zagotovilo, da si bode vselej prizadevalo, kranjsko industrijo in trgovino po možnosti pospeševati. Med tem so se vršile razprave med družbo južne železnice in c. kr. glavnim ravnateljstvom avstrijskih državnih železnic zarad primerne uravnave posamičnih tarifnih nastavkov za Ljubljano in pričakovati se more, da se en del želja ljubljanske in obrtne zbornice izpolni.“

d) Zbornica je rešila:

1. Vložila je na c. kr. državno vojno ministerstvo prošnjo, da se pri zalaganji c. kr. arzenala v Pulji

sprejmó kranjske deske in tramovi. C. kr. ministerstvo je prošnjo uslišalo.

2. Prosila je zbornico na Reki, naj naznani tamošnje tržne navade.

3. Vložila je prošnjo na c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje, naj bi se v Kranjski ustanovile obrtne strokovne šole.

4. Vložila je prošnjo do glavnega ravnateljstva južne železnice, naj se vpeljejo tour in retour vozni listki.

e) Dopisi c. kr. deželne sodnije v Ljubljani zarad
a) vpisa firme J. Singer v Idriji,
b) izbrisa firme V. Seunig v Ljubljani,
c) vpisa sprememb pri firmi Terpinc & Zeschko poleg Ljubljane.

f) Dopis c. kr. okrožne sodnije v Rudolfovem zarad vpisa firme Helene Pohar v Radečah.

g) Razglasili so se: ukazi, razpisi o udobavi in druge važne stvari, izdala so se pa: Potrdila o izvoru; dalje potrdila o cenah blaga in pojasnila o solidnosti firm; naslovi in firme so se naznanjale privatnim osebam; konečno odposlali so se dopisi do obrtovalcev zarad statističnih podatkov.

(Dalje prihodnjič.)

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

47.

Jabolčnik.

Priroda je vinskemu trsu potegnila meje, preko katerih ne more priti. Na zemlji je mnogo krajev, kjer premala ali prevelika toplina overa razvoj trsja. Ali tudi v takih krajih, kjer vino ne rodeva, živé ljudje, ki ljubijo razdražljivo pijačo. In malo ne povsodi našli so ljudjé v rastlinstvu takih sredstev, ki jih razveseljujejo, razblažujejo, razdražujejo in upijanjajo. No, vsa ta sredstva ostajajo daleč v plemenitosti in v delovanju za vinom. In za čudo, med temi sredstvi nahajamo tudi takih proizvodov, ki se v bitnosti ne razlikujejo od navadnega vina, tako da jih ljudje po pravici vino nazivajo. Človek je našel kakor v hladnejših, tako tudi v tropskih krajih rastlin, iz katerih se more sladek sok izvleči, da ž njega vino dela. Hladnejši kraji imajo svoja vina s sadja in breze, a toplejši s palm in aloj. Ali vsa ta vina nimajo one kulturne vrednosti, ki jo ima vino z grozdja.

Glavna in najznamenitejša sestavina grozdja je slador, ki se pretvarja v alkohol in v ogljenčevo kislino. V tem se zlagajo tudi ostala vina. Vsi oni rastlinski deli, s katerih človek vino dobiva, morajo v sebi imeti sladova. Ali v vsem drugem se ta vina razlikujejo od navadnega vina. V njih so druge kisline, druge sestavine, in zato nimajo onega plemenitega vonja in okusa, s kakoršnim se naše vino odlikuje. Ali kjer ni boljega, morajo se ljudje ž njim zadovoliti.

Med rastlinami v Evropi, s katerih ljudje vino delajo, gre pri nas prvo mesto jabolku. Divja jablana ali lesnika raste po vsi Evropi razen na krajnem severju, potem raste v Anatoliji, na južnem Kavkazu in po severni Perziji. Okolo Trapezunta so našli cele gozde lesnik. V vzhodni Aziji ni lesnike, in zato je vzhodni Azijci niso poznali. Zahodni pa so jo morali dobro poznati, in kedar so došli v Evropo ter so jo tu tudi našli, dali so jej svoje sanskrtsko imé. Zato se v mnogih jezikih evropskih isto imé ponavlja. Irski aball, staronemški aphal, novonemški apfel, anglosaski appel, skandinavski apli, litavski obolys, slovenski jabolko. Grki in Rimci imeli so posebno imé. Kedaj in kje so začeli lesnike cepiti, o tem samo ugibamo. V ostankih stavb na kolih nahajamo veliko množino posušenih jabolk, in skoro bi trdili, da so to bila cepljena jabolka, če tudi so bila že zeló drobna.

Jablana raste in rodí mnogo dalje na severju od vinskega trsa, in Bog zná, kedaj je človeku padlo v glavo, da je začel s sladkega jabolčnega soka delati pijačo, katera mu nadomestuje pravo vino. Ljudem, ki so domá v vinskem kraju, ne gré v slast jabolčnik, prelahka pijača je njim, in čudijo se, da se taka pijača vino imenuje. Ali vendar se take pijače mnogo napravi in popije, vzlasti na severnem Francoskem (v Normandiji), na severnem Nemškem, na Angleškem, na Irskem in v severni Ameriki.

Ako primerjamo sok grozdov z jabolčnim, najti hočemo, da v obojem je kisline in sladora, ali v vse drugem razmerju. V dobrem zrelem grozdju računa se na en del kisline štirdeset delov sladora. Po vsem tem je toraj jasno, da jabolčnik mora slabejši biti od navadnega vina. Ali kislina jabolkova ni tako ostra kot grozdova, ampak bolj blaga, in zato se taka pijača vendar dá piti. S svojo kislino jabolčnik ugaša žejo, ali ljubkosti nima take, da bi človeka razblažil.

Za jabolčnik je vsako jabolko dobro, ali vendar imajo v vsakem kraju posebne vrste, katere imajo prednost. Kedar jabolka dozoré, oberó jih in razkosajo, za kar imajo posebne priprave, dejal bi maline. Razkosana jabolka gredó v tiskalo ali prešo, nekako takošno, kakoršno imamo za grozdje. Iztiskana ali izprešana kaša se še enkrat ali dvakrat zmeša, in potem zopet pretisne, da se še več soka izcedí iž nje. Izcejeni sok se nalije v sode, da v njih povrè. Kar veljá o vrenju navadnega mošta, veljá tudi o jabolčnem. Glavno vrenje traje dalje ali manje časa, kakor je toplina veča ali manja. Pri jabolčniku nimajo nikoli toliko skrbi in pazljivosti, kakor pri navadnem vinu, in to je krivo, da je slabejši, kakor bi mogel biti. Kjer se dobro gospodari, ne točijo ga do februarija. Do tega časa se je vino učistilo, pretočijo ga v druge sode, in nastavijo za vsakdanjo uporabo. Dolgo se ne drží jabolčnik, prerad ukisne.

Jabolčnik pripravljajo in kvarijo na razne načine, kakor navadno vino. Ako gospodar hoče imeti pijačo za delavce, tedaj izprešano kašo zalije z vodo, da se sok iž nje laglje izcedí, s tem pa tudi vino samo predela, kislina namreč se več ne čuti toliko. Ako hoče imeti močnejše vino, tedaj ravná z izcejanim sokom tako, kakor to Gall za navadno vino priporoča. Tak galizovan jabolčnik more umen gospodar tudi primešavati pravemu belemu vinu.

Kakor od navadnega vina, tako je tudi od jabolčnika mnogo vrst. Vsaka vrsta jabolk ima svoje vino, in to se zopet menja vsled podnebja, zemlje in lege, kjer jabolka zorevajo. Tudi za jabolčnik so dobre in slabe letine, pa tudi na prirejevanju njegovem je mnogo ležeče, da je pijača boljša ali slabejša. Toda z najboljših jabolk se ne more napraviti vino, ki bi se moglo meriti z najslabejšimi vini hrvatskimi. V jabolčniku ni one plemenitosti, onega vonja in okusa, ki nam toliko ugaja pri navadnem vinu. Toda vkljub temu ljudstvo v severni Francoski vendar le preslavlja svoj jabolčnik, ter mu tudi pesme zlaga.

Najboljši jabolčnik se naziva „cider“, rodeva v Normandiji, kjer se ga sploh veliko naredí, in raznih vrst velé da okolu sto. Najlaglje menda spoznavajo dobroto jabolčnikovo po okusu, ki ga dobiva od zemlje, na kateri jabolka zorevajo. Jabolčnik z ene in iste vrste jabolk izprešan je drugačnega okusa, če jablana raste na ap-

neni, ilnati ali peščeni zemlji, in ta okus je tako jasno izražen, da se človek ne more motiti.

Vino s hrušek se pripravlja prav tako, kakor z jabolk. Hruške imajo v sebi mnogo več sladora, ali manj kisline od jabolk, in zato je hruševec sladkejši in močnejši, ker ima več alkohola, S samih hrušek se malo vina napravi, ali kjer jih imajo veliko, tam jih navadno pomešajo med jabolka, ter tako zboljšajo jabolčnik.

Iz deželnega zbora.

V. seja 22. decembra.

Tri točke dnevnega reda te seje dale so povod k obširnejši razpravi.

Najprej vprašal je bar. Apfaltrern pri prvem branji predloga deželnega odbora z načrtom novega občinskega reda za Kranjsko, kako se je glasil dotični sklep lanskega leta. Na to mu odgovori poročevalec Detela· da bi se gospod baron tudi lahko sam potrudil in pogledal v stenografični zapisnik, potem pa vendar-le prečita dotični sklep, ki je tako splošen, da je smel deželni odbor po njem storiti, kar koli. — Potem pričela se je sicer pri prvem branji redko kedaj navadna stvarna razprava, pri kateri so poslanci Apfaltrern, Deschmann in Schwegel trdili, da je ravnanje deželnega odbora protipravilno, ker je predložil načrt postave, o kateri se sam ni izrekel, jeli po njegovi volji ali ne. Poslanca Detela, Murnik ter deželni glavar grof Thurn in pa deželni predsednik baron Winkler pa so zagovarjali pravilno postopanje deželnega zbora, ki je sklenil ta načrt predložiti deželnemu zboru, da se vsaj o načelih te postave izreče. — Povod tolikim ugovorom naše opozicije dala je občeznana skrivnost, da je ta načrt postave izdelal gospod deželni predsednik baron Winkler sam na podlagi sklepov v ta namen sklicane enkete, in gospodje manjšine niso mogli zamuditi te prilike, da bi ne nekoliko ponagajali. — Druga točka, ki je dala povod k razgovoru, bila je prošnja filharmoničnega društva za podporo. Ko se nihče ni hotel oglasiti k besedi, vstane konečno dr. Poklukar ter pravi: Ko se je zadnjič razpravljala prošnja glasbene Matice, vedeli so izrekoma trije gospodje toliko ugovarjati zoper izredno podporo 200 gold. za to društvo za leto 1887., akoravno sami niso mogli tajiti, da je delovanje glasbene Matice občekoristno in akoravno je znano, da društvo nima nič premoženja, zeló pičle podpore in za l. 1887. primanjkljeja 1800 gold.

O gospodarskem stanji filharmoničnega društva pa smo čitali pred nekoliko dnevi v „Laibacherici“, katero gotovo tudi gospodje nasprotniki čitajo, da je društveni vodja dr. Keesbacher letnemu občnemu zboru z veliko zadovoljnostjo naznanjal, da je društvo (filharmonično) v teku preteklega leta s pomočjo državne, deželne in mestne podpore ter daril dobrotnikov moglo poplačati velike dolgove, pokriti vse redne stroške in vrh tega še 5000 gold. naložiti na kapital.

Ker morajo te stvari znane biti gospodom nasprotnikom, pričakoval sem, kedaj se bo vzdignil kedo, onih gospodov nasprotnikov, ki so toliko štedljivost priporočali pri podpori potrebni glasbeni Matici, da bi ugovarjal pri podpori društva, ki se more ponašati s tako srečnim gmotnim stanjem, katero se toraj gotovo ne more sklicavati na potrebo podpore. — Ker so pa štedljivi gospodje nasprotniki pri tej prošnji tako trdo molčali, zdelo se mi je potrebno to molčanje zabeležiti v stenografični zapisnik. — Jaz bi bil zoper podporo filharmoničnega društva, ker bi se pa to gotovo tako tolmačilo, da to storim iz sovraštva zoper društvo, ker je nemško, bom tudi jaz glasoval za podporo, da se naši nasprotniki prepričajo, da jih mi nočemo posnemati v nasprotovanji zoper drugo narodnost v deželi, ampak da obema narodnostima pravični hočemo mir imeti.

Na to izgovarjala sta se nekoliko Deschmann in baron Schwegel, da bi filharmoničnemu društvu država ne dala podpore, ako bi jo odrekla dežela in da so pri Glasbeni Matici ugovarjali samo zoper izredno, ne zoper redno podporo. Dr. Poklukar pa je konečno še enkrat odgovoril, da so nasprotniki ugovarjali zoper potrebno podporo pri slovenskem društvu, da pa niso ugovarjali zoper podporo nemškega društva, akoravno to dobiva že toliko podpore z drugih strani, da deželne podpore ne potrebuje. — Podpora filharmoničnemu društvu sklenila se je potem soglasno.

Tretja točka, pri kateri je nastala razprava, bil je predlog deželnega odbora, da naj se privoli 300 gold. deželne podpore za živinozdravnika v Radoljici. O tej zadevi sklenil je finančni odsek prvič v smislu predloga deželnega odbora, drugič pa je uvaževal izrečen pomislek, da državo samo zadeva dolžnost plačevati in namestovati živinozdravnike in da bi bila potrata, ako dežela v ta namen iz svojega žepa kaj nakaže.

To stališče zastopal je poročevalec finančnega odseka dr. Poklukar, ki je predlagal, a) naj se ona ustanova 300 gold. (dosedaj dajana v podporo živinozdravniških učencev) ustavi, — b) c. kr. vladi izreče zahvala dežele za to, kar je uže v deželi namestila 7 c. kr. živinozdravnikov in c) c. kr. vlado naprositi, da kar prej nadomesti c. kr. živinozdravnike pri ostalih c. kr. okrajnih glavarstvih naše dežele. — Po zeló obširni razpravi sprejel se je predlog deželnega odbora, in pa druga dva predloga finančnega odseka.

Iz deželnega zbora štajerskega

omenjati je interpelacije poslanca M. Vošnjaka zarad vojaških vaj v streljanji na strelišči pri Krškem, jeli se ne bo s tem ovirala vožnja po Savi.

Postava, zadevajoča lov tičev, po kateri bi se bila imela sedaj veljavna taka postava spremeniti, se je zavrgla. Zborovanje pretrgalo se je do 7. januarija.

Deželna zbora dalmatinski in isterski

končala in sklenila sta uže svoje delovanje dne 22. t. m. V dalmatinskem deželnem zboru naglašal je zborov predsednik konte Vojnovič, da ste se hrvatski in srbski narod v teku leta bolj približala in gledé marsikaterih vprašanj uže složno delovala.

V goriškem deželnem zboru

je tudi delovanje šlo mirno spod rok. Zborovanje nadaljevalo se bo še le po sv. treh kraljih.

V koroškem deželnem zboru

sklenilo se je zarad oddajanja prisiljencev, skleniti pogodbo za več let z deželo kranjsko in ne zidati lastne prisilne delavnice.

V tirolskem deželnem zboru

sprejela se je nova domobranska postava po vladinem predlogu z edino bolj pomenljivo premembo, po kateri

velja dolžnost za domobran (Landsturm) samo do 42. namesto do 45. leta.

S predloženo šolsko postavo ni zadovoljna nobena stranka, pa vendar se je oddala odseku v posvetovanje.

V gornjeavstrijskem deželnem zboru

čule so se tožbe o pomanjkanji ljudskih učiteljev; deželnemu odboru naročilo se je iskati po vzrokih in deželnemu zboru prihodnjič staviti predloge, da se ta nedostatnost odpravi.

V moravskem deželnem zboru

predložila je česka narodna manjšina vnovič predlog za premembo deželnega volilnega reda, akoravno je uže sedaj gotovo, da tudi ta poskušnja moravskih Čehov, katerih je $^2/_3$ vsega prebivalstva na Moravskem ostane enako brezvspešna, kakor vse prejšnje take poskušnje.

Gališki deželni zbor

obravnava predlog kneza Adama Sapiehe zarad izdatnejšega podučevanja nemščine v tamošnjih srednjih šolah. — Še bolj pomenljiva, in zdatno pomenljiva pa sta dva predloga izrekoma za daljo obravnavo carine od petroleja z Ogersko, katera oba merita na to, da naj c. kr. vlada ne odjenja Ogerski nasproti od edino pravega stališča gledé carine na petrolej ter stanovitno in odločno zahteva, da se od čiščenega petroleja tudi na Ogerskem plačuje vsa carinska pristojbina, ako je tudi tak petrolej nekoliko ponesnažen s kakovo neškodljivo barvo. — Lahko se trdi, da se gališko deželno zborovanje vrti krog petrolejskega vprašanja.

Češki deželni zbor

pa enako zvonec nosi med vsemi drugimi deželnimi zbori, kakor državni češki poslanci v državnem zboru. Jezikovno ali narodno vprašanje tudi tam zavzima prvo mesto. Akoravno je prof. Kvičala po sklepu deželnega odbora predložil načrt postave o izdatnem podučevanji v drugem deželnem jeziku v šolah po vsej Češki, ponovil je vendar Plener, o katerem hudomušni politiki trdijo, da ima najlepšo državniško prihodnost za seboj, — svoj predlog, „da naj se Češka razdelí po jezikovnih mejah in naj se prekličete jezikovni naredbi z leta 1880. in s septembra 1886“

Dne 22. t. m. utemeljeval je Plener ta predlog ter je s silo udrihal po Taaffejevi vladi, vrh tega pa tudi po českem namestniku baronu Krausu. — Pri vsem tem pa se je zavijal v ovčino miroljubnosti in še kazal na nevaren političen položaj sploh.

C. kr. namestnik baron Kraus je takoj po zasluženji zavrnil večnega ministerskega kandidata Plenerja. Najbolj dostojen in zaslužen odgovor pa mu je v imenu češke večine dal knez Karol Schwarzenberg s sledečim predlogom:

„Gledé na to, da je predlog po poslancu pl. Plenerju v 5. seji dne 14. decembra vložen predlog po svoji vsebini razun ene točke enak s predlogom, katerega je isti poslanec s sodrugi predložil dne 5. dec. 1885. leta, ta predlog pa je bil — po obširnem posvetovanji vsled sklepa deželnega zbora 18. januarija t. l. odbit; dalje z ozirom na to, da tudi gledé edine memo lanskega predloga različne točke, razlika zadeva samo večjo mero ozemlja, gledé katerega naj bi se preklicala jezikovna naredba in se vrh tega zahteva, naj vlada prekliče tudi med tem še izdano jezikovno naredbo od dne 20. septembra t. l., s katero je vlada z neoporečeno kompetenco deloma vstregla zahtevi izrečeni po sklepu deželnega zbora z leta 1886.: dalje z ozirom na to, da se predlog v svojem utemeljevanji opira na trditve, katere so v nasprotji s postavami, s katerimi je zagotovljena enakopravnost narodnosti in jezikov v deželi in da predlog meri v svojem namenu na krajno delitev dežele in s tem preti pravnemu, po ustavi zagotovljenemu stanju, in konečno gledé na to, da bi se s tehtnostjo sklepa deželnega zbora ne strinjalo in se tedaj ne more domnevati, da naj deželni zbor predlog iz novega obravnava, kateri je s sklepom vlansko leto v ravno tisti zadevi v deželnem zboru storjenem enako v popolnem nasprotji s pravnim prepričanjem deželnega zbora izraženem v sklepu, kakor tudi po duhu in besedah zahteve odposlane do vlade in do deželnega odbora, preide deželni zbor čez predlog gosp. poslanca Plenerja in drugov na dnevni red.“

Po tem z živahnim odobravanjem sprejetem predlogu ugovarjal je še na kratko Plener, — ko pa je bil potem predlog kneza Karola Schwarzenberga z veliko večino vseh glasov zoper nemške glasove sprejet, oglasil se je k besedi dr. Rieger ter je izrekel, da je zmiraj in povsod želel in delal za porazumljenje, obžaloval pa je, da se med levičarji ni našel nihče, ki bi bil našel toliko poguma, da bi bil svaril narodne svoje tovariše pred izgredi.

Kolovodja nemške stranke Schmeykal izjavil je potem, da se on in njegovi somišljeniki toliko časa ne bodo vdeležili zborovanja, dokler jim ne bo zadosti poroštva danega, da se bodo njihove želje stvarno ocenjale.

Po tej izjavi zapustili so vsi nemški poslanci razun enega deželni zbor.

Mnogovrstne novice.

* **Princ Ferdinand Koburški** je sin vojvode Avgusta in princesinje Klementine, hčere kralja Lui-Filipa Orleanskega. Rojen je bil dne 26. februarija l. 1861. na Dunaji in je bil nadlajtnant v 11. huzarskem polku. Njegov najstarejši brat vojvoda Filip je od leta 1875. poročen z belgiško princesinjo Luizo, starejo sestro nadvojvodice Stefanije. Drugi brat njegov, vojvoda Avgust je admiral mornarice brasilijanske, bil je poročen s hčerjo cesarja Petra II. Brasilijanskega, katera je leta 1871. umrla. Izmed sestrá princa Ferdinanda je ena, Klotilda, omožena z nadvojvodom Josipom; druga, Amalija, pa z vojvodom Maksimilijanom Bavarskim. Princ Ferdinand je tedaj v sorodji z dinastijami Avstrije, Belgije, Bavarije, kakor tudi hiše Orleanske, dalje tudi z angleško kraljevo hišo, ker soprog kraljice Viktorije Albrecht bil je stric njegov.

* **Trije roparji — morilci obešeni.** Dne 14. decembra dopoludne ob 11. uri obešeni so bili blizo sela Celic, rojnega kraja roparjev, morilci: Infan Molekič, Salih Čitakovič in Jusuf Rupič, ki so meseca aprila tega leta pravoslavnega duhovnika (popa) Gavriča in njegovo soprogo v Vakuf-u, okraj Brčka — oropali in umorili. Obesil jih je rabelj Seyfried krog sto korakov od vasi Celic pri cesti proti Brcki. Prvi bil je obešen Molekič, za njim Čitakovič in na zadnje Rupič. Vsi trije bili so mirni in trdovratni do zadnjega trenutka. Ostale 4 tovariše roparjev pomilostil je cesar na 20letno teško ječo. —

* **Strah v kraljevem gradu v Madridu.** Pred nekaj dnevi prilazil je po nerazumljivem načinu neznan mož v sobe kraljice Kristine, kjer biva mladi kralj španjski. Ko obe varuhinji kraljevi zapazita moža, vskliknete in

omedlite obe: oden bližnjih vratarjev prihiti, zgrabi tujega moža in ga tira k straži. Kraljica čakala je vsa bleda poročila, kedo je in kaj je hotel ptuji človek. — Še le, ko se ji je naznanilo, da je ptujec blazen, ki je trdil, da je v gradu hotel obiskati ranjkega kralja, pomirila se je tudi kraljica.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — **Za „Novice“.** Izobraženemu in tudi manj izobraženemu slovenskemu občinstvu po enkrat na teden podajati v kratke stavke posnetega poduka v kmetijstvu, obrtnijstvu in gospodarstvu sploh, vrh tega pa nekoliko poročil iz domačega narodnega in bolj pomenljivega političnega življenja iz avstrijsko-ogerske države in pa najpomenljivejše dogodbe iz vnanjih držav, konečno tudi nekoliko podučnega in kratkočasnega gradiva — to je bil in ostane namen „Novicam“.

Kakor so se prejšnje čase čule opravičene tožbe, da politično-gospodarski in lepoznanski list, ki izhaja samo po poli in enkrat na teden, nikakor ne zadostuje potrebam našega naroda, enako so pa tudi opravičene tožbe, da je sedaj slovenskih časnikov preveč, da jih je enako preveč za naročnike kakor preveč za založnike in vrednike. Preveč se razcepavajo pičle gmotne moči, kakor tudi duševne sile našega naroda.

Gotovo opravičena je trditev večine razumništva našega naroda, da je naš naroden davek prevelik.

Nihče se ne more in ne sme odtegniti občekoristnim slovenskim društvom in družbam, dalje ima tudi skoraj vsak večji kraj za-se pomenljivo krajno narodno središče, vrh tega prinaša vsako leto še daljo ali krajšo vrsto neizogibnih narodnih darovanj in konečno pridejo še naročnine na naše slovenske časnike. Izmed teh izbere si vsak one, ki mu najbolj ugajajo gledé vsebine in gledé cene. — Rodoljub, ki ima potrebnega časa in denarja, naroči si pač vse, ako mu niso gledé vsebine prenasprotni. Premožnejši naročajo si jih po nekoliko, revnejši pa tudi le po enega.

Za one slovenske čitatelje, ki si morajo naročati samo nekoliko domačih časnikov ali tudi samo enega, priporočajo se gotovo prav posebno s svojo vsebino in ceno „Novice“. — S starim svojim geslom: „za vero dom in cesarja“ delale so „Novice“ dosedaj 44 let za razvoj in vsestranski razcvet slovenskega naroda, podajaje mu vedno zdravo, nepokvarjeno duševno hrano.

Politično združenje vseh Slovencev nam je vedno še ideal, do katerega dospeti, je in ostane naš nepremakljiv program.

Naše narodne pravice doseči, potrebujemo zaveznikov, in to so pred vsem sorodni nam Čehi, drugi avstrijski Slovani in konservativni, pravični nam Nemci.

Vsa naša narodna politika pa mora biti vedno v soglasji z interesi naše skupne avstrijske domovine, starodavne naše habsburške monarhije. Naravno je, da se mora tudi naše prizadevanje obračati na to, da slovanski narodi v Avstriji zadobé v državnem življenji ono veljavo, katera jim pristaja po njihovem številu po veljavi in zvestobi njihovi, temu namenu služilo bi gotovo tudi vtelesenje Bosne in Hercegovine, sicer pa mora o naši vnanji politiki zmiraj merodajna biti edino le korist skupne naše države.

To je stari političen program „Novicam“.

Ceno smo „Novicam“ tako nizko postavili, da je zmore tudi malo premožen kmetovalec in obrtnik slovenski. — S priporočilom, da naj „Novicam“ zvesti ostanejo vsi dosedanji prijatelji in da naj pristopi še mnogo novih naročnikov, sklepamo obljubo, v njih podajati častitim čitateljem neprestano dobre in duševne hrane. V ta namen prosimo pa tudi rodoljube somišljenike vseh slovenskih pokrajin za blagovoljno podporo.

— **V včerajšnji seji deželnega zbora** utemeljeval je poslanec Šuklje svoj predlog o deželnem donesku za zgradbo dolenjske železnice, dalje se je volil odsek za občinski red in za ljubljanski mestni statut, odobrilo se je poročilo o nakupu dolenjske šole v Grmu in pa proračun te šole za leto 1887. Po javni seji zboroval je gospodarski, popoludne ob pol 4. upravni in zvečer ob 6. uri občinski odsek. Prihodnja seja je v četrtek.

— **Močvirska postava**, kakor jo je deželni zbor spremenil v minulem zasedanji, zadobila je po naznanilu gosp. c. kr. deželnega predsednika najviše potrjenje.

— **Grof Falkenhayn-ova jama** imenuje se ena nad dva kilometra dolga, letos po inženirju Putiku iznajdena jama na Krasu.

— **Cesarjevič Rudolf** in nadvojvodica Stefanija peljala sta se v ponedeljek zjutraj skozi Ljubljano v Opatijo, kjer ju je pričakoval primorski namestnik Pretis.

— **Šop cvetečih rož**, ki so bile v ponedeljek dne 27. decembra vtrgane sred vrta v Kranjski Gori pod milim nebom, kazal je včeraj eden deželnih poslancev v zbornici svojim tovarišem. V ponedeljek bilo je v Kranjski gori popoludne 2° mraza, zjutraj pa nad 6°.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Vladni listi pišejo tako, kakor bi bila česka stranka deželnega zbora zakrivila kujanje tamošnjih nemških poslancev. Namestnik baron Kraus in deželni maršal knez Jurij Lobkovic došla sta v Beč, kakor se sploh sodi, zarad teh dogodeb v českem deželnem zboru. — Pickert, Knotz in drugi taki brezdomovinci v Češki uvedli so ta škandal prav gotovo za to, ker vedó, da je to najobčutljivejša stran Taaffe-ja; koliko je ta opustil pri izvršitvi svojega programa, kako je božal najhujše svoje nasprotnike, samo da bi se mu ne kujali in konečno se to vendar-le zgodi. — To je konečni sad neutemeljene prizanesljivosti proti izrečenim nasprotnikom. Naj bi vendar grof Taaffe malo nazaj pogledal, kako so prejšnje vlade postopale z nasprotniki, pa naj bi jih posnemal samo deloma nasproti onim uradnikom, kateri zvonec nosijo med opozicijo. Dalje naj bi pa tudi nekoliko sapo zaprl veleizdajskim agitacijam nemških poslancev na Českem, sicer priraste mu ta ravno ob mejah Nemške čez glavo.

Ogerska. — Pred božičnimi prazniki kazala so se v finančnih odsekih obeh zbornic in pa v javni seji ogerske gosposke zbornice znamenja, katera očitno kažejo, da se vlada Tiszova bliža svojemu koncu. Kakor so „Novice“ naglašale že minulo leto je slabo državno gospodarstvo, z rednimi zelo velikimi dodatnimi krediti oni rak, ki gotovo stori konec sedajni vladini sistemi; po drugi strani pa vedenje Tiszovo pri znanih Janskijevih dogodbah, za njegovo zaupanje v najvišjih krogih ni našlo zdravila v dotičnim kraljevem reskriptu, temveč politiki, ki so vajeni prav presojati naše razmere sodijo, da je bil Tisza že takrat postal nemogoč, da pa svoj posel oskrbuje do ugodnejšega trenutka. — Pred prazniki tedaj bil je nov naskok na trgovinskega ministra grofa Sechenyija zato ker je pri zgradbi ministerske palače privoljen mu kredit zopet za veliko svoto prekoračil. Tisza moral bi bil zagovarjati svojega tovarša, pa ga ni mogel. Napadali so ga poslanci vseh strank, pa ne samo trgovinskega ministra, ampak vso vlado.

Najhujše pa ga je napadal v gosposki zbornic bivši minister in sedaj varuh kraljevega dvora Slavy To se je godilo pod predsedstvom onega (črnega) barona Senyey-a, skoraj edinega konservativnega državnika ogerskega, katerega ves svet smatra za naravnega naslednika Tisz-ovega, ki vživa največe zaupanje cesarjevo. — Vsi časniki sodijo, da se uže bolj in bolj bliža doba Senyey-ova.

Česka. — Narodni časniki česki so popolnoma prepričani, da je izstop nemških poslancev iz zbora in odbora prav iz trte izvit, da je ravnanje narodne večine pravo in da vlada stori novo veliko napako, ki ji zna postati osodepolna, ako zoper tako početje drugače postopa kot z zasluženo ojstrostjo.

Nemška. — Bismark je nezadovoljen s svojim državnim zborom, ker mu dotična komisija vkljub žuganju ni hotelo privoliti zahtevanega pomnoženja vojne. — Grof Bismark, sin knezov, sprejel je bolgarsko deputacijo in ji gorko priporočal kandidaturo kneza Nikolaja Minigrelskega.

Francoska. — Boulanger, vojni minister, postal je sedaj najvažnejša oseba francoske vlade. Vojno je prestrojil, sedaj zmiraj še skušajo novoiznajden smodnik, puške repetirke bodo pridno izdelavali. — Da pa je Boulanger tudi politik, pokazal je s svojim zadnjim govorom, ko je pozdravljal ude društva rudečega križa in pri tej priliki čudovito naglašal potrebo, da se za vsako ceno ohrani mir.

Rumunska. — V zbornici izrekel je minister vnanjih zadev v odgovoru na neko interpelacijo, da bodete vladi avstrijsko-ogerska in rumunska obravnavale zarad trgovinske pogodbe še le tedaj, kader bo zadobljena gotovost, da se more doseči porazumljenje, na katero obe vladi z ozirom na interese dotičnih dežel odkritosrčno delujete. En ud vlade odpotoval bo takoj na Dunaj.

Laška. — Kralj sprejel včeraj novega avsrijsko-ogerskega poslanika barona Bruka, ki je izročil svoja pooblastila.

Švica. — Veliki svet kantona freiburškega dovolil je $2^1/_2$ milijona frankov za ustanovitev katoliškega vseučilišča v Freiburgu.

Bolgarska. — Vojni minister je zaukazal, da se namesto dosedanjega ruskega poveljniškega jezika v vojni vpelje bolgarski jezik. — Okrožna sodnija obsodila je stotnika Tepavičeva in Makedonski-ja na tri mesece ječe, gojenca Stojanova in Dobreva na dve leti ječe, vrh tega je sklenila zoper dva gojenca zatožbo zarad krive prisege. — Stojanov tajil je vsakako zaroto. Sicer pa so vsi obsojenci obsodbo sprejeli s smehom v nadi, da jih Rusi kmalu oprosté.

Angleška. — Lord Churchill, dosedaj finančni minister sedanje Salisboury-eve vlade, dal je svojo ostavko, in je s tem korakom prouzročil veliko zmešnjavo v vladinih krogih, ker je povsod najtežje za kočljiv posel denarnega ministra dobiti sposobno osobo. Sedanji angleški vladi pa je to še težje, ker ima večino v zbornici samo toliko časa, dokler jo podpira vsaj en del nasprotne ji liberalne stranke. — Povod odstopu dale so razprave v ministerstvu zarad proračuna za vojno in za mornariško ministerstvo. Churchill imenoval je tako ravnanje sistemo potrate; nezdavnej izdalo se je en (v našem denarji deset) milijon za vojniški materijal, pa v arsenalih ni nikakoršnega sledu o novih nakupih. Tudi je Churchill žugal, da bo vladinemu predlogu postave o upravi v grofijah nasprotoval. — Salisboury prizadeva si odstopivšemu pridobiti izmed liberalnih krogov pripravnega naslednika, kar se mu pa do sedaj še ni posrečilo.

Španska — Vlada natočila je vrhovnim poveljnikom in drugim vrhovnim vojnim poveljnikom Catalonije naj še ostreje pazijo na revolucijonarno ruvanje.

Žitna cena

v Ljubljani 22. decembra 1886.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 82 kr. — banaške 7 gold. 70 kr. — turšice 5 gold. 4 kr. — soršice 6 gold. 60 kr. — rži 4 gold. 71 kr. — ječmena 4 gold. 6 kr. — prosa 4 gold. 38 kr. — ajde 3 gold. 74 kr. — ovsa 2 gold. 76 kr. — Krompir 2 gold. 94 kr. 100 kilogramov.

V Kranji 27. decembra.

Hektoliter: Pšenica 6 gld. 82 kr. — Rrž 5 gold. 20 kr. — Oves 2 gold. 92 kr. — Turšica 5 gold. 20 kr. — Ječmen 4 gld. 72 kr. — Ajda 4 gld. 55 kr. — Slama 100 kilogr. 1 gld. 70 kr. — Seno 2 gld. 10 kr. — Špeh 1 kilogr. 50 kr.

Vabilo na naročbo „Novic“.

Stopivši v svoj 45. tečaj ostale bodo „Novice“ zveste svoji 44letni preteklosti; samo oziraje se na mnogostransko izrečene želje, dajale bodo nekoliko več prostora političnim novicam.

Vnanja oblika spremenila se bo za toliko, da stavek postane nekoliko bolj razprostrt, da se ložje bere.

Častitim gospodom dopisovalcem, naročnikom in prijateljem „Novic“ ponovimo povodom nastopajočega novega leta svojo gorko zahvalo in jim vošimo srečno novo leto.

Da tudi glede cene vstrežemo svojim tedanjem in prihodnjim naročnikom, znižamo tudi naročnino za 60 kr., tedaj skoraj za sedmino dosedanje naročnine. Naročnina Novic stane z letom 1887. počenši:

po pošti prejemane za celo leto 4 gld. — kr., za pol leta 2 gld. 10 kr., za četrt leta 1 gld. 10 kr.,
v tiskarni „ „ „ „ 3 „ 40 „ za „ „ 1 „ 70 „ za „ „ — „ 90 „

Udje c. k. kmetijske družbe dobivajo „Novice“ na leto za en gold. ceneje.

Za prinašanje na dom v Ljubljani po 40 kr. na leto več.

Naročnina naj se po najcenejši poti poštnih nakaznic pošilja pod naslovom Blasnikove tiskarne v Ljubljani.

Vredništvo in opravništvo „Novic“.

Odgovorni vrednik: Gustav Pirc. — Tisk in založba: J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.